

Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2023 – 2033

Region Västerort

som omfattar följande stadsdelsförvaltningar: Bromma, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta

Syfte och mål med boendeplanen

Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service (härefter förkortat som BSS) inom valfrihetssystemet. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder, planera för utbyggnad av särskilda profilbostäder och tillsäkra den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar.

Målet med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av BSS samt att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Stockholms stads stadsdelsnämnder är indelade i fyra regioner där varje region tar fram en gemensam boendeplan. Regionernas boendeplaner överlämnas till socialförvaltningen och sammanställs sedan till en kommunövergripande boendeplan för staden.

Befintliga boenden

I region Västerort finns sammanlagt 422 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är 30 fler lägenheter än föregående år. Under 2022 har det öppnats en ny gruppbostad SoL med 20 lägenheter samt sju lägenheter i servicebostad LSS i Spånga-Tensta. Ytterligare tre lägenheter har tillkommit i Rinkeby-Kista.

Tabell 1. Antal lägenheter per kategori

Kategori	Antal
Gruppbostad LSS ytkrävande	10
Gruppbostad LSS friliggande	76

Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	155
Serviceboende LSS eller SoL	91
Gruppboende SoL	90
Totalt antal lägenheter	422

De BSS som räknas till befintliga boenden drivs i egen regi eller på entreprenad och ingår således i stadens valfrihetssystem.

Bromma

I Bromma finns sammanlagt 112 lägenheter i BSS enligt LSS och SoL fördelat på 13 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 71 lägenheter, två serviceboendestäder med totalt 20 lägenheter samt en gruppboende stad enligt SoL med 21 lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboende stad är profilerad mot teckenspråk. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby finns sammanlagt 123 lägenheter i BSS enligt LSS och SoL fördelat på 12 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 65 lägenheter, två serviceboendestäder med 25 lägenheter samt två gruppboendestäder enligt SoL med 33 lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboende stad är profilerad mot äldre med funktionsnedsättning. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Rinkeby-Kista

I Rinkeby-Kista finns sammanlagt 116 lägenheter i BSS enligt LSS och SoL fördelat på 13 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 70 lägenheter, två serviceboendestäder med 27 lägenheter samt tre serviceboendestäder som är kopplade till gruppboendestäderna. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Spånga-Tensta

I Spånga-Tensta finns sammanlagt 71 lägenheter i BSS enligt LSS och SoL fördelat på sex gruppboendestäder enligt LSS med totalt 35 lägenheter, två serviceboendestäder med 16 lägenheter samt en gruppboende stad enligt SoL med 20 lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1. SoL-boendestäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Tomma lägenheter

Region västerort har totalt haft 7 lägenheter i BSS LSS och SoL som har stått tomma i mer än tre månader under 2022. Det är tre färre lägenheter som har stått tomma jämfört med föregående år då antalet var 10.

Tabell 2. Antal tomma lägenheter per stadsdel

Tomma lägenheter	Antal
Bromma	0
Hässelby-Vällingby	5
Rinkeby-Kista	0
Spånga-Tensta	2
Totalt antal tomma lägenheter	7

Orsaker till att lägenheter ibland står tomma i mer än tre månader är att det kan ta tid att tillsätta en ledig plats som uppstår i en befintlig bostad. Om den första brukaren som erbjuds platsen dröjer med att svara på erbjudandet och sedan tackar nej, dröjer det tills nästa brukare får erbjudande och svarar på detta. Orsakerna till att brukare tackar nej till erbjudanden varierar men kan till exempel handla om gruppboendets eller serviceboendets geografiska läge.

Individuella avtal

Idag bor totalt 156 vuxna personer med funktionsnedsättning i boenden där förvaltningarna inom regionen tecknat individuella avtal. Det är 23 fler än föregående år då antalet var 133.

Av dessa 156 placeringar bedömer region västerort att majoriteten av personerna, 105 individer, skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. 51 av personerna bedöms dock ha så särskilda behov att deras behov inte kan tillgodoses inom stadens valfrihetssystem. Det kan exempelvis handla om behov av att bo i en lugnare och/eller lantlig miljö eller att personalen på boendet behöver ha en särskild kompetens som inte finns inom valfriheten (LOV).

Tabell 3. Antal placeringar av vuxna med individuella avtal

Stadsdel	Antal avtal	Antal som inte kan flytta till ett boende inom LOV
Bromma	32	18
Hässelby-Vällingby	70	5
Rinkeby-Kista	23	6
Spånga-Tensta	31	22
Totalt antal	156	51

Stadsdelsförvaltningarnas bedömningar om hur många som inte kan flytta tillbaka till ett boende inom LOV varierar kraftigt. Exempelvis bedömer Spånga-Tensta att 70 procent av personer placerade på individuella avtal inte kan flytta tillbaka inom LOV medan Hässelby-Vällingby bedömer att 7 procent inte kan flytta tillbaka. Skillnaderna mellan bedömningarna kan ha flera orsaker. Exempelvis finns ingen gemensam vägledning hur bedömningen ska göras av vilka behov som inte kan tillgodoses inom LOV varvid olika bedömningar kan göras mellan stadsdelarna.

Individuella avtal-BARN

Idag bor totalt 21 barn med funktionsnedsättning i boenden där förvaltningarna inom regionen tecknat individuella avtal. Det finns ingen jämförande siffra från föregående år då kartläggningen av barnboenden inte ingick i boendeplanen.

Av dessa 21 placeringar bedömer region västerort att knappt hälften skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrittssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarar den enskildes behov. 12 av de placerade barnen bedöms ha sådana behov som inte kan tillgodoses inom LOV, exempelvis på grund av behov av särskilt stöd, miljöfaktorer eller skolgång utanför Stockholm.

Det finns få barnboenden inom LOV i staden och de boenden som finns är inriktade mot grava funktionsnedsättningar. För barn med högfungerande autism, svåra beteendestörningar och psykiatriska samsjukligheter saknas möjligheter att placera inom LOV. Kötiden är ofta lång.

Tabell 4. Antal placeringar av barn med individuella avtal

Stadsdel	Antal avtal	Antal som inte kan flytta till ett boende inom LOV
Bromma	10	4
Hässelby-Vällingby	7	5
Rinkeby-Kista	1	0
Spånga-Tensta	3	3
Totalt antal	21	12

Pågående projekt

Inom region Västerort pågår 44 nybyggnadsprojekt i olika skeden och med olika beslutsstatus. De 44 projekten avser både boendekategorier enligt SoL och LSS och omfattar totalt 309 lägenheter. Många av projekten är i ett idéskede och uppskattningarna för när projekten beräknas vara klara är därför preliminära och osäkra. 58

av de totalt 309 lägenheterna har en säkrare tidplan då de är i ett genomförande- eller byggskede.

I årets boendeplan redovisar region västerort fyra färre projekt än föregående år då antalet var 48. Två projekt har färdigställts under 2022 och två projekt har avbrutits på grund av ändringar i detaljplaner eller andra skäl.

Tabell 5. Antal lägenheter i pågående projekt per stadsdel (antal lägenheter i genomförande- eller byggskede är satt inom parentes)

Stadsdel	Gruppbo- stad LSS ytkrävande	Gruppbo- stad LSS friliggande	Gruppbo- stad LSS normal till- gänglighets- anpassning	Servicebo- stad LSS el- ler SoL	Grupp- bostad SoL
Bromma	0	0	89 (6)	22	0
Hässelby-Vällingby	0	6	35 (6)	7	0
Rinkeby-Kista	0	6	24 (6)	24 (12)	12 (12)
Spånga-Tensta	0	6	42 (12)	36 (10)	0
Totalt antal	0	18	190 (30)	89 (22)	12 (12)

Bromma

Bromma har 17 pågående nybyggnationsobjekt, varav ett är i ett genomförandeskede, en gruppboestad LSS med normal tillgänglighetsanpassning som väntas vara färdigställd under 2024. Övriga 16 projekt är i ett idé- eller inriktningsskede.

Hässelby-Vällingby

Hässelby-Vällingby har sju pågående nybyggnadsprojekt varav ett är i ett genomförandeskede, en gruppboestad LSS med normal tillgänglighetsanpassning som väntas vara klar under 2023. Fem nybyggnadsprojekt är i idéstadiet eller inriktningsskedet. Under 2022 avbröts ett projekt som rapporterats tidigare vid namn Medsolsbacken då detaljplanen stoppades. Förvaltningen har påbörjat en översyn av om det är möjligt att bygga om en befintlig förskola till LSS-boende på Friherregatan 7 i Hässelby.

Rinkeby-Kista

Rinkeby-Kista har åtta pågående nybyggnadsprojekt varav tre är i genomförande- eller byggskede, två gruppboestäder LSS med normal tillgänglighetsanpassning som väntas vara klar under 2023 och 2024 samt en gruppboestad SoL som väntas vara klar under 2025. Övriga fem nybyggnadsprojekt är i idéstadiet eller inriktningsskedet.

Spånga-Tensta

Spånga-Tensta har tolv pågående nybyggnadsprojekt varav tre projekt är i genomförande- eller byggskede, två gruppboendestäder LSS som väntas vara klara under 2024 samt en servicebostad LSS som väntas vara klar under 2025. Planerna på att tillskapa en friliggande gruppboendestad på Solhem har tidigare rapporterats i boendeplanen. Detta projekt har avbrutits på grund av att platsen inte bedömts som lämplig.

Pågående projekt-BARN

Inga av stadsdelsförvaltningarna har pågående projekt som gäller BSS för barn enligt 9 § 8 LSS.

Uppskattat behov av boenden år 2033

Stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter har uppskattat hur många individer som bedöms ha behov av BSS inom en tioårsperiod. Bedömningen av kommande behov är gjord utifrån de personer som respektive stadsdelsförvaltning har kännedom om i dagsläget. I huvudsak handlar det om:

- Personer som har ej verkställt beslut om bostad och står i kö till bostad
- Personer som bor i annan boendeform men som skulle behöva placeras inom LOV
- Andra barn och vuxna som man tror kan komma att ansöka och beviljas BSS inom tio år.

Tabell 6. Bedömda kommande behov per boendekategori och stadsdel

Kategori	Bromma	Hässelby-Vällingby	Rinkeby-Kista	Spånga-Tensta	Totalt
Gruppboendestad LSS Ytkrävande	12	0	0	6	18
Gruppboendestad LSS friliggande	3	0	0	7	10
Gruppboendestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	22	40	30	59	151
Servicebostad LSS	20	20	30	11	81
Servicebostad SoL	3	0	5	5	13
Gruppboendestad SoL	17	0	5	4	26
Totalt per stadsdel	77	60	70	92	

Det är svårt att göra en bedömning av kommande behov utifrån ett tioårsperspektiv och uppgifterna ska därför tolkas med försiktighet. En omständighet som försvårar bedömningen är att många unga med funktionsnedsättning bor kvar i föräldrahemmet efter att de fyllt 18 år och ges andra insatser såsom personlig assistans och korttidsboende. Det skapar en osäkerhetsfaktor i bedömningen av kommande behov hos de barn som nämnden har kännedom om.

Utifrån region västerorts samlade behovsuppskattning bedöms gruppboende LSS med normal tillgänglighetsanpassning vara den boendekategori som det finns störst behov av. Sammantaget bedöms behovet till 151 lägenheter i boendeformen fram till 2033. Västerort bedömer även att det finns ett stort kommande behov av servicebostäder LSS, uppskattningen av behovet uppgår till 81 lägenheter fram till 2033.

Region västerort bedömer sammantaget det kommande behovet av servicebostad SoL till 13 lägenheter. Det finns i dagsläget inga servicebostäder enligt SoL i staden. Den närmast besläktade boendeformen är stödboende som är en färdighetstränande boendeform och som kan ses som en mellanform mellan ett helt självständigt boende och BSS. Stödboende är inte kategoriserad som BSS. Bedömningen är att servicebostad SoL skulle kunna vara lämpad för personer med psykiska funktionsnedsättningar som har behov av ett mer kontinuerligt stöd och att det skulle bidra till att minska antalet långvariga placeringar på stödboende.

Behov av bostäder med särskild inriktning

För att kunna säkerställa verkställighet på BSS inom LOV bedömer region västerort att det finns behov av följande boenden med särskilda inriktningar:

Behov av boenden med demensinriktning för personer under 65 år

Region västerort ser ett behov av fler platser inom BSS LSS för personer under 65 år med demenssjukdom som bedöms tillhöra personkrets 2. Yngre personer med demens beviljas ofta vård- och omsorgsboende enligt SoL istället för bostad enligt LSS, och även den insatsen är svår att verkställa då utbudet för personer under 65 år med demenssjukdom är mycket begränsad även inom SoL-boenden.

Behov av teckenspråkiga gruppboende

Utbudet av gruppboende LSS med teckenspråkig kompetens är mycket begränsat och väntetiderna på en ledig plats blir därför mycket långa.

Behov av boenden för personer med komplex problematik

Det är svårt att hitta lämpliga alternativ för personer som har en komplex problematik utifrån en samtidig psykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning med eller utan pågående missbruk.

Behov av bostad med särskild service SoL för unga vuxna

I gruppboende SoL bor främst personer med psykiska funktionsnedsättningar som är över 50 år. Placeringar av unga vuxna tillsammans med den äldre målgruppen är inte alltid lämpliga utifrån att behoven kan skilja sig åt väsentligt.

Befolkningsökning i region västerort

Enligt en befolkningsprognos hämtad från statistik.stockholm beräknas befolkningen i västerort öka med 12,54 procent fram till 2031. De två stadsdelarna på Järva står för den största befolkningsökningen i regionen.

Tabell 7. Prognostiserad befolkningsökning i västerort

Stadsdel	2022	2026	2031	Ökning i procent
Bromma	82574	85514	91775	11,14%
Hässelby-Vällingby	76826	77207	81515	6,1%
Rinkeby-Kista	52021	55658	61644	18,5%
Spånga-Tensta	39239	44856	47157	20,18%
Totalt antal	250660	263235	282091	12,54%

Swecos prognos över behovet av bostäder med särskild service

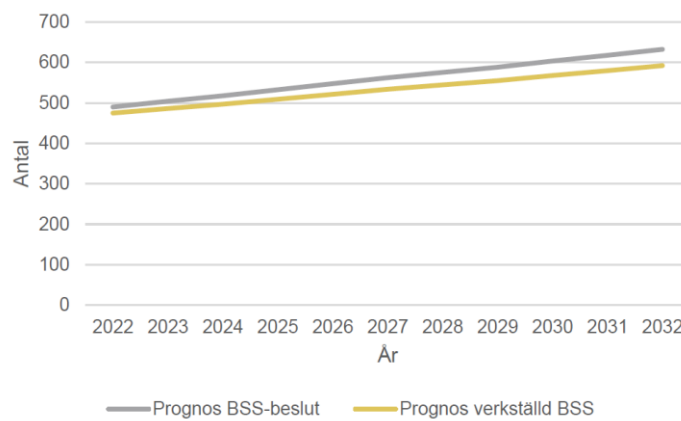
Sweco har under hösten 2022 tagit fram en analys kopplad till insatsen BSS för funktionsnedsättning och socialpsykiatri. I uppdraget har det ingått att ta fram en prognos över det kommande behovet av BSS under perioden 2023-2032. Det är det femte året som Sweco tar fram en prognos över behovet. Då Swecos analyser visar att besluten om BSS inte alltid verkställs tas sedan 2021 två olika prognoser fram, en som visar antalet personer som väntas få beslut om BSS och en som visar antalet personer som väntas få sin insats om BSS verkställd.

Prognos över behovet av BSS funktionsnedsättning

Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. Samtliga fyra planeringsregioner (Västerort, Innerstaden, Västra söderort och Östra söderort) har en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Detta gäller oavsett prognos om antalet som väntas få beslut om BSS eller prognosen om antalet som väntas få sin insats verkställd. Snabbast utveckling

förväntas ske i Västerort där antalet som väntas få sina beslut om BSS verkställda beräknas öka från 475 personer år 2022 till cirka 592 personer år 2032 vilket motsvarar ett behov av 117 ytterligare lägenheter i BSS. Att ökningstakten är som högst i dessa områden kan förklaras av att Västerort, tillsammans med Östra söderort, har den starkaste befolkningsutvecklingen i åldrarna 20-25 år, åldrar där det är som vanligast att flytta till BSS.

Diagram 9 Antal personer inom FH i behov av BSS i Västerort september 2022 samt enligt prognos 2023-2032

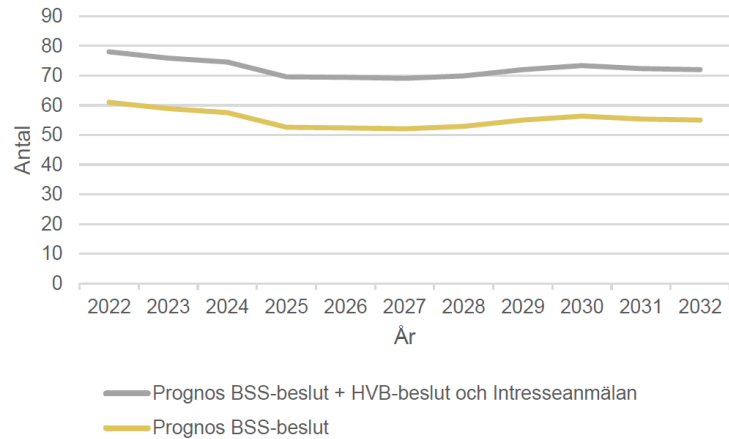

Prognos över behovet av BSS socialpsykiatri

Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri skiljer sig prognoserna åt mellan de olika planeringsregionerna. I Västerort väntas behovet minska något medan det ökar eller förändras relativt lite i de övriga regionerna. Att Västerort har en avvikande utveckling kan förklaras av åldersstrukturen hos de boende i dagsläget. Dels befinner sig relativt många i åldrarna 60 år och äldre, vilket innebär att en relativt stor andel i Västerort kommer att åldras ut ur målgruppen. Dels är antalet i åldrarna 40 år och yngre, åldrar då utflödesrisken är högre, relativt många. Detta tillsammans med att Västerort har en jämförelsevis låg andel som flödar in i BSS bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen för Västerort.

I Swecos analys framgår att Västerort är den planeringsregion som tycks tillgodose behovet av BSS i störst utsträckning, 68 procent av den totala gruppen i behov av BSS är boende i BSS. Detta kan jämföras med Västra och Östra söderort där omkring hälften av den totala gruppen som är i behov av BSS bor i BSS.

Diagram 13 Antal personer inom PS i behov av BSS i Västerort september 2022 samt enligt prognos 2023–2032

Slutsatser summering

Sweco prognostiserar att ökningen av antalet verkställda beslut inom SoL och LSS totalt kommer att motsvara behov av ytterligare 110 lägenheter. Uppskattningen motsvarar en ökning av antalet verkställda beslut (117 st.) inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning och en minskning av antalet verkställda beslut (-7 st.) inom socialpsykiatri. Läggs de barn och vuxna till, som är placerade inom individuella avtal (114 personer), och som bedöms kunna flytta till boenden inom stadens valfrihetssystem så blir det kommande behovet totalt 224 lägenheter. Ställt mot antalet lägenheter i pågående projekt (309 lägenheter) skulle det innebära ett överskott om 85 lägenheter.

Om utgångspunkten istället tas i förvaltningarnas uppskattade behov så är de högre, och tillsammans med individuella avtal, så behöver totalt 413 lägenheter tillkomma under perioden. Ställt mot antalet lägenheter i pågående projekt skulle det innebära ett underskott om 104 lägenheter år 2033.

Bedömningen om region Västerort kommer att ha ett över- eller underskott av lägenheter i BSS beror alltså på om utgångspunkten tas i Swecos prognos eller förvaltningarnas uppskattade behov. Skillnaden mellan de olika bedömningarna visar att det är svårt att dra slutsatser på helheten och att få en fullständig bild av hur kommande utbud kommer motsvara de kommande behoven. Det är svårt för förvaltningarna att göra bedömningar om kommande behov utifrån kända personer då det är den enskildes vilja och önskemål om vilka insatser denne söker som styr det kommande behovet. En del väljer att bo i egen lägenhet med insatser i hemmet, så som personlig assistans och korttidsboende, även om de skulle ha rätt till BSS vid en

ansökan. Detta gäller inte minst åldersgruppen 20-25 år, vilken är den åldersgrupp som har den starkaste befolkningsökningen i region Västerort.

Diskrepansen mellan Swecos prognos över behovet av BSS och regionens uppskattning av kommande behov kan ha flera förklaringar. Sweco hämtar underlag till sin prognos från stadens sociala system. Dels hämtas uppgifter om antal personer med beslut om BSS, dels uppgifter om verkställda beslut. Underlaget är även kompletterat med ej verkställda beslut samt in- och utflöde till BSS där genomsnittet av flera år analyseras för att få en stabilitet. Prognosen beaktar även väntad befolkningsökning. Regionens prognostiserade behov är främst en uppskattning från respektive beställarenheter utifrån kännedom om de ärenden som ligger till grund för prognosen. Regionen bedömer att Swecos prognos är mer välgrundad och tillförlitlig än förvaltningarnas prognoser.

Det finns även osäkerhet kring de pågående projektens genomförande och tidplaner. Endast 58 av de totalt 309 lägenheter som planeras i pågående projekt har en säkrare tidplan då de befinner sig i ett genomförande- eller byggskede. Resterande projekt är osäkrare och uppskattningarna om dess genomförande är preliminära. Jämfört med tidigare år finns nu ytterligare osäkerhetsfaktorer som utgörs av inflationen och förändringar gällande räntor, egna internräntor och kraftigt ökade materialkostnader för projekten vilket ökar osäkerheten kring hur många av projekten som kommer vara genomförbara.

Regionen vill betona att det i krävs en parallell och långsiktig planering för utbyggnad av daglig verksamhet för målgruppen i takt med att fler gruppboende LSS tillskapas för att kunna tillgodose behovet av meningsfull sysselsättning hos brukarna. Planering av boenden bör samplaneras med dagliga verksamheter, befintliga och nya så de ligger i närheten av varandra.

Bilagor

1. Excelformulär
2. Swecos prognos över kommande behov av bostäder med särskild service